

AR-GE Anlaşmalarına İlişkin Tebliğ Taslağı ile İlgili Oda Görüşleri

Tebliğin sunuşunda yazılan genel değerlendirmede tebliğin amacına ilişkin yapılan açıklamalar ile tebliğin içeriği arasında ciddi bir farklılık söz konusudur. Tebliğ genel anlamda AR-GE alanında yapılacak çalışmaların mükerrer olma niteliğini engelleyici bir metin olarak ortaya sürülüyormuş gibi görünse de tebliğ içeriği hükümler daha çok AR-GE sonrasında ortaya çıkan ürün yada ürünler ile sonuçların kullanımına yönelik olarak tasarlanmıştır. Bu noktada ülkemizde bulunduğu ileri sürülen “serbest rekabet” ortamına aykırı hükümleri de içermektedir. Zaten hukuksak müdahale alanı da boşluklu bırakılarak bu noktada ortaya çıkabilecek sorunların mahkemeler aracılığı ile çözümü yönünde yol gösterilmiştir.

Tebliğin ülkemizin gereksinimleri dikkate alınarak hazırlanmadığı, daha çok Gümrük Birliği'ne girmiş olan ve AB'ye giriş sürecinde aday ülke statüsüne ulaşan Türkiye'nin, kendi iç hukukunu AB normlarına uyumlu hale getirme çabası olarak tanımlanabilir. Ülkemizde AR-GE'nin gerek kamu sektöründe ve gerekse özel sektörde toplam bütçelerden aldığı pay bindelerle ifade edilmekte iken ve firmalar bırakalım bu alanda birlikte çalışmayı istatistikler için bile gerekli bilgileri vermekten imtina ederlerken, AR-GE ortaklığı yapabilecekleri kuşku götürür bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Belirttiğimiz gibi ülkemizin gereksinimlerinden çok uluslararası ilişkiler ve çok uluslu şirketlerle birlikte yapılacak çalışmaları ve karşılıklı anlaşmaları ilgilendirecek olan bu tebliğin tüm metninde sürecin uluslar arası boyutuna ilişkin bir tek cümle dahi bulunmamaktadır. Diğer bir ifade ile yerli bir şirketle uluslar arası bir şirketin yapacağı böylesi bir AR-GE anlaşmasının da bu hükümlere tabi olacağını kabul etmek gerekiyor. Bu ilk planda uluslar arası rekabete uygunmuş gibi görünmekteyse de, böylesi bir durumda ortaya çıkabilecek sorunların nasıl çözüleceğine dair bir hüküm yer almamaktadır. Tüm metinde sanki böylesi bir sorun ortaya çıkarsa bunu Rekabet Kurulu çözecekmiş izlenimi verilmektedir. Oysa bu tebliği, hükümet tarafından alel acele meclisten hem de ülkemizin başına gelen en büyük felaketten sonra kabul edilen TAHKİM YASASI ile birlikte düşünmek zorunluluğu vardır. Tahkim yasasını bu durum için bir çerçeve yasa olarak telakki etmek gereklidir. Bu nedenle uluslar arası bir AR-GE anlaşması söz konusu olduğunda Rekabet Kurulu kararına tabi olmayacağı onun yerine TAHKİM YASASI ile sorunun çözülmek isteneceği aşikardır. Hükümetin ülkemizde yaşayan halka sormadan kendiliğinden aldığı bu kararın bu denli yakıcı olacağı TAHKİME karşı çıkan TMMOB tarafından çeşitli biçimlerde açık olarak ifade edilmişti. Sermaye sahipleri bu yasanın kendilerini ilgilendirmediğini yada kendilerine herhangi bir zarar vermeyeceğini düşünerek karşı çıkma gereği duymamışlardı. Tebliğ bu açıdan bakıldığında özellikle KOBİ ölçeğinde yer alan işletmelerin bu yöndeki çabalarını baltalayacağı gibi, bu türdeki anlaşmaları gerçekleştirilemeyen ve AR-GE için gerekli yatırımı yapamayan işletmeleri pazarı dışına itici yönde önemli bir etkide bulunacaktır.

Tebliğin genelinde ülkemizde yaygın ve yeterli pay ayrılan bir AR-GE yapısı ve sistemi varmış gibi düşünülmüş ve sanki böyle varolan ve iyi işleyen bir sistemde tekelleşme ile ilgili bazı sorunlar varmış gibi değerlendirme yapılmıştır. Gerçek bundan farklıdır. Tebliğ ülkemizin gerçeklerine ve gelecekte ulaşacağı varsayılan noktada önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaya adaydır. Özellikle KOBİ ölçeğinde yer alan firmalar başta olmak üzere ülkemizdeki tüm firmaları etkileyici bir nitelik taşıyacaktır.